

Sune Holmqvist
Ödemark
573 99 TRANÅS

Leif Stille
Odengatan 2
392 33 KALMAR

Gustava Charlotta Behms Stiftelse
C/o Gunnar Hillman
Bakgatan 13
592 30 Vadstena

Bildande av Ödemark naturreservat i Ödeshögs kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsats enligt bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan.

Naturreservatets namn ska vara Ödemark naturreservat.

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla gammal skog till naturskogsartade blandbestånd med rik förekomst av död och döende ved och innehåll av alla de komponenter som är viktiga för fortlevnaden av hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter representativa för naturtypen. Det i EU:s art- och habitatdirektiv prioriterade habitatet "Västlig taiga" ska ha en gynnsam bevarandestatus. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till naturupplevelse och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att skogen till stor del lämnas orörd. Syftet med föreskrifterna och skötselåtgärderna ska vara att förstärka förutsättningarna för att hotade, sällsynta och hänsynskrävande arter ska förekomma i livskraftiga populationer. Det innebär bl. a. att aspen och annat löv ska gynnas i vissa delområden.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda markområdet inom reservatet är det utöver vad som annas gäller förbjudet att:

1. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
2. uppföra byggnad, brygga eller annan anläggning;
3. anlägga väg, campingplats eller uppställningsplats för fordon;
4. anordna upplag;
5. anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling;
6. ändra florans eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;
7. gräva upp växter;
8. jaga fågel;
9. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel;
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel;
11. tillföra kalk eller andra mineralämnen;
12. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
13. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle;
14. uppföra mast, vindkraftverk, eller att uppföra luft- eller markledning.

För att tillgodose syftet med reservatet föpliktas med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla sådana intrång i reservatet som:

1. Utmärkning och information om reservatet;
2. iordningställande av anordningar för friluftslivet som anges skötselplan;
3. naturvårdsinriktade skötselåtgärder och dokumentation enligt skötselplan utan ytterligare ersättning.

Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

1. framföra fordon;
2. tälta eller ställa upp husvagn;
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur;
4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
5. plocka växter eller växtdelar med undantag för bär och matsvamp;
6. på ett störande sätt utnyttja radio, bandspelare, musikinstrument eller dylikt;
7. störa djurlivet genom att klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur;
8. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
9. göra upp eld.

Dessutom är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

10. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
11. utföra sådan vetenskaplig undersökning som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel eller uppföljning som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för jakträttsinnehavaren att uttransportera fällt vilt inom området med järnhäst eller likande mindre fordon och att vid jakt använda lösgående hund. Träd som faller över befintlig väg eller stig får flyttas åt sidan. Markägare får framföra fordon och travhästtekipage på befintliga traktorvägar. Befintliga traktorvägar får även underhållas genom underhållsgrusning vid behov. Markägaren till Trehöna Ödemark 1:1 äger rätt att avverka 50 granar (25-30 cm diameter) som markerats med blå snitsel i skötselområde 2 och 3. Övrigt gagnvirke som uppkommer i samband med skötseln tillfaller naturvårdsförvaltaren.

Skötselplan

Med stöd av 3 § förordning (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen. Fastställelsen gäller dock inte den ekonomiska utredningen i skötselplanens bilaga 3. Naturvårdsförvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen.

Skäl för beslutet

Området utgör ett mycket värdefullt blandskogsområde med varierade skogstyper med en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsartade miljöer, bl a 13 rödlistade arter och drygt 30 signalarter. Värdena är till stor del knutna till den rikliga förekomsten av grova lövträd, framförallt asp samt rik förekomst av död ved, såväl stående som liggande i olika stadier av nedbrytning. Området har höga botaniska, ornitologiska och entomologiska värden. Området bör särskilt skyddas på grund av dessa höga biologiska värden.

Natura 2000

Del av reservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Följande habitat och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv är utpekade i området:

9010 Västlig taiga, 26 ha

Grön sködmossa, *Buxbaumia viridis*

Följande fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv är utpekade i området:

Tjäder *Tetrao urogallus*

Järpe *Bonasia bonasia*

Spillkråka *Dryocopus martius*

Bivråk *Pernis apivorus*

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Ärendets handläggning

Dokumentation

På grund av områdets höga naturvärden som dokumenterats i samband med Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering 1993 och 1998 har Länsstyrelsen funnit det angeläget att området får ett varaktigt och lagligt skydd. Frågan om bildande av naturreservat togs upp med markägarna 2001 i samband med att delar av området pekades ut som ett objekt i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

Reservatsbildningen

Efter samråd med markägaren uppdrog Länsstyrelsen åt Svensk Fastighetsvärdering AB att utföra en värdering av det intrång som förslaget till reservatsföreskrifter innebär för fastigheten. Därefter inleddes förhandlingar mellan Länsstyrelsens ombud och markägarna och deras ombud. Länsstyrelsen har träffat avtal med samtliga markägare inom området som innebär att naturreservatet får inrättas. Ett nyttjanderättsavtal har också träffats med Sune Holmqvist, ägare till Trehörna-Ödemark 1:1, som innebär att en parkeringsplats om ca 200 kvm får anläggas strax utanför reservatet. Naturvårdsverket har godkänt samtliga överenskommelser och betalat ut ekonomisk ersättning enligt avtal.

Lämplig användning av markområde

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av Ödemarks naturreservat är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet. Åtgärden får också anses vara förenlig med gällande kommunal översiktsplan. Området ingår i Ödeshögs kommuns naturvårdsprogram.

Konsekvensbedömning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat enligt 27 § verksförordningen (1995:1322):

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30§ miljöbalken inte ger negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet utöver vad som är brukligt enligt allemansrätten. Ordningsföreskrifterna skall samtidigt leda till att reservatets syfte uppnås.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt Miljöbalken 7:28a§ sedan 2001-07-01. Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (MB 7:28b§, andra stycket). Även planerade åtgärder enligt fastställd skötselplan kan kräva tillstånd.

Tillståndsprövningen skall föregås av ett tidigt samråd enligt MB 6 kapitel 4§. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning skall en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (MB 6 kap. 1§). MKB:n skall belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Remissyttranden

Länsstyrelsen har 2003 remitterat förslag till beslut till Ödeshögs kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Mjölby distrikt, Göran Andersson (jakträttsinnehavare på Trehörna-Ödemark 1:1) samt Ödeshögs naturskyddsförening, c/o Inga-Sara Prinzencreutz.

Ödeshögs kommun har inget att erinra mot förslaget till beslut. Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker att området blir skyddat som naturreservat. Man ifrågasätter dock om jaktförbudet på fågel är nödvändigt med tanke på syftet med reservatet och vill att den paragrafen skall utgå. De fågelarter som är tillåtna regleras ju redan via jakttidskungörelsen och därigenom har redan bedömningen gjorts vilka arter som är hotade eller hänsynskrävande.

Länsstyrelsen gör följande kommentar med anledning av remissvaren:

I allmänhet brukar jakten inte inskränkas i naturreservat. Vissa områden är dock av särskild betydelse för en del hänsynskrävande fågelarter, t.ex. lekplatser för tjäder. Länsstyrelsen anser att Ödemark är ett sådant exempel. Området är ett viktigt kärnområde/refugie för tjäder i denna trakt och arten i detta område är att betrakta som en hänsynskrävande art oaktat det finns allmän jakttid på arten eller den nyligen tagits bort från den nationella rödlistan. Området ska syfta till att komponenter som är viktiga för hotade och hänsynskrävande arter bevaras därför bör t.ex. tjäder fredas i detta område. Tjäder och järpe är dessutom upptagna i fågeldirektivets annex 1, vilket innebär att en god bevarandestatus ska uppnås för dessa.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förutom föredraganden deltagit avdelningsdirektören Sverker Kärrsgård, chefsjuristen Bo Hultström, biträdande länsarkitekten Jan Persson och biträdande länsantikvarien Carin Claréus.

Magnus Holgersson
Länsråd

Lars Gezelius
Byrådirektör

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4 (formulär 115, Miljödepartementet).

Bilagor

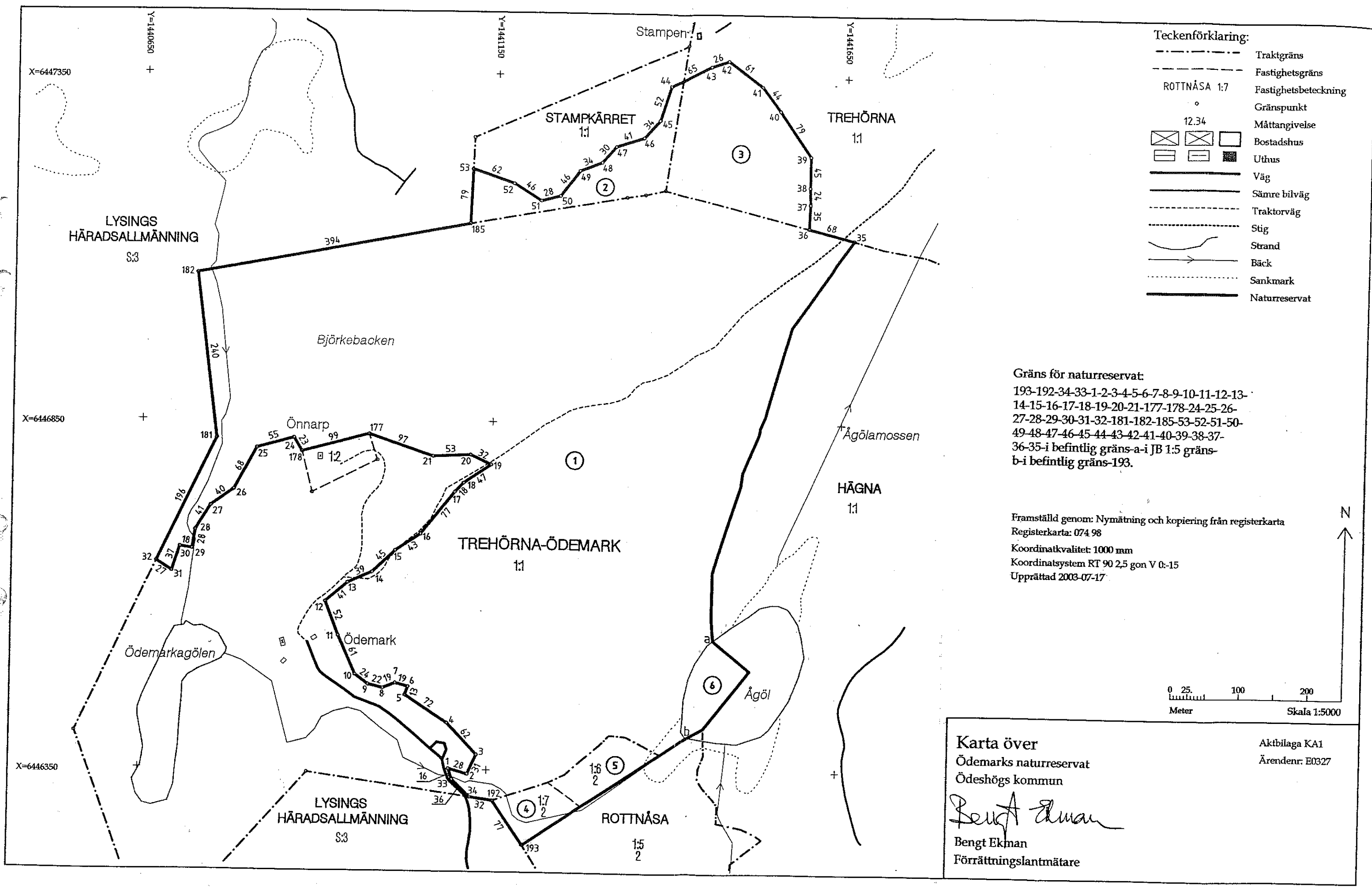
1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Besvärshänvisning, Formulär 115

akten (naturresevadtsdossier)

Kopia till

Naturvårdsverket
Ödeshögs kommun
Skogsvårdsstyrelsen, Mjölby distrikt
Reservatsförvaltaren, Lars-Erik Ivarsson
Lantmäteriet, Linköping
Göran Andersson, Stjärngatan 10A, 595 33 Mjölby
Rickard Mårtensson, Viby Trojenborg, 590 17 Mantorp
Ödeshögs naturskyddsförening, c/o Inga-Sara Prinzencreutz, Färgestad Rök,
599 94 ÖDESHÖG
Länets författningssamling
Objektsregistret
Tidningskungörelse

Bilaga 1
 Tillhör Länsstyrelse
 beslut 2003-12-04
 dnr. 2310-17442-01

- Teckenförklaring:
- Traktgräns
 - - - Fastighetsgräns
 - ROTTNÅSA 1:7 Fastighetsbeteckning
 - Gränspunkt
 - 12.34 Måttangivelse
 - ☒ Bostadshus
 - ☐ Uthus
 - Väg
 - Sämre bilväg
 - - - Traktortväg
 - - - Stig
 - ~ Strand
 - Bäck
 - ⋯ Sankmark
 - Naturreservat

Gräns för naturreservat:
 193-192-34-33-1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-
 14-15-16-17-18-19-20-21-177-178-24-25-26-
 27-28-29-30-31-32-181-182-185-53-52-51-50-
 49-48-47-46-45-44-43-42-41-40-39-38-37-
 36-35-i befintlig gräns-a-i JB 1:5 gräns-
 b-i befintlig gräns-193.

Framställd genom: Nymätning och kopiering från registerkarta
 Registerkarta: 074 98
 Koordinatqualitet: 1000 mm
 Koordinatsystem RT 90 2,5 gon V 0:-15
 Upprättad 2003-07-17

0 25 100 200
 Meter Skala 1:5000

Karta över
 Ödemarks naturreservat
 Ödeshögs kommun

Aktbilaga KA1
 Ärendnr: E0327

Bengt Ekman
 Bengt Ekman
 Förrättningslantmätare